

Sameksistensloven og dyrkning af genmodificerede afgrøder i Danmark

Dette faktaark beskriver de eksisterende sameksistensregler og omtaler kort indholdet af det aktuelle lovforslag om ændring af sameksistensloven.

Danmark har som et af de første lande i verden vedtaget lovgivning, som sikrer sameksistens mellem genmodificerede, konventionelle og økologiske afgrøder. De danske regler om sameksistens består af en lov, der fastsætter de overordnede rammer, samt to detaljerede bekendtgørelser om henholdsvis dyrkning af genmodificerede GM afgrøder og om kompensationsordningen.

Formålet med de eksisterende sameksistensregler

Sameksistensreglerne skal begrænse spredning af pollen, frø og andet vegetativt formeringsmateriale fra genmodificerede afgrøder til andre marker og afgrøder.

Hvilke forhold er omfattet af de eksisterende sameksistensregler?

Sameksistensreglerne gælder for erhvervmæssig dyrkning, håndtering, salg og transport af genetisk modificerede afgrøder frem til første handelsled.

Reglerne bliver altså først aktuelle, hvis en genetisk modificeret afgrøde (GM-afgrøde) er blevet godkendt til kommerciel dyrkning i Danmark, og hvis danske landbrugere begynder at dyrke denne GM-afgrøde erhvervmæssigt. Forsøgsmæssig udsætning af GM-afgrøder er derfor ikke omfattet af sameksistensreglerne, men reguleres af lov om miljø og genteknologi.

Hvad indeholder de eksisterende sameksistensregler?

Sameksistensreglerne stiller en række krav til personer, som dyrker eller håndterer GM-afgrøder, herunder om:

Godkendelse med henblik på dyrkning og håndtering af GM-afgrøder

- Dyrkning af GM-afgrøder må kun foretages af landbrugere, der er godkendt til det af NaturErhvervstyrelsen. For at blive godkendt, er det en betingelse, at de har gennemført et GMO-kursus hos en kursusudbyder godkendt af NaturErhvervstyrelsen. Herudover skal den, der som ansat på en bedrift håndterer GM-afgrøder, have gennemført GMO-kursus hos en kursusudbyder godkendt i NaturErhvervstyrelsen.

Tilsvarende gør sig gældende for ejere af eller ansatte på en maskinstation eller transportvirksomhed, hvis disse håndterer GM-materiale frem til første handelsled.

Indberetning af dyrkning af GM-afgrøder til NaturErhvervstyrelsen

- Landbrugere skal indberette dyrkning af GM-afgrøder til NaturErhvervstyrelsen, herunder bl.a. markbloksnummer samt afgrødeart og sort.

Køb og anden overdragelse af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale

- Leverandøren af GM-frø og vegetativt formeringsmateriale skal sikre, at køberen er godkendt til at dyrke GM-afgrøder.

Informationspligt over for naboer etc.

- Naboer, som har erhvervsmæssigt dyrkede marker inden for en bestemt afstand fra en påtænkt mark med GM-afgrøder, skal informeres om GM-dyrkningen.
- Ved salg eller anden overdragelse af en mark, hvor der dyrkes eller har været dyrket GM-afgrøder, skal køberen/lejeren/forpagteren informeres om dette og vedkommende skal efterfølgende overholde dyrkningsintervaller.

Dyrkningsbetingelser for GMO-afgrøder

- Marker med GMO-afgrøder skal have en bestemt minimumsafstand til konventionelle og økologiske marker. Denne dyrkningsafstand er specifik for de enkelte afgrøder (for majs er den fx 150 m) og fastsættes ud fra rådgivning fra forskningsinstitutionerne. Dyrkningsafstandene skal sikre, at den utilsigtede GM-iblanding i naboafgrøder er mindre end de 0,9%, som er grænseværdien for mærkning af fødevarer ifølge EU-lovgivningen.

- Intervaller mellem dyrkning af en GMO-afgrøde og en konventionel eller økologisk afgrøde. Intervallet fastsættes ud fra rådgivning fra forskningsinstitutionerne.
- Krav om fjernelse af spildplanter, der stammer fra GMO-afgrøden.
- Evt. indgåelse af skriftlig naboaftale om dyrkning af GM-afgrøde inden for kortere afstand end dyrkningsafstanden.

Håndtering og rengøring

- Der stilles en række krav om håndtering af GM-afgrøder og om rengøring af maskiner og materiel, der har været i kontakt med GM-afgrøder.

Kompensationsordningen

- Konventionelle og økologiske landbrugere, der lider økonomiske tab som følge af utilsigtet GM-materiale i deres afgrøder, kan indenfor visse rammer få udbetalt en kompensation for tab, hvis de opfylder en række betingelser.
- Dyrkere af GM-afgrøder betaler en afgift på 100 kr. pr. ha dyrket GM-afgrøde til kompensationsordningen.

Forslag om ændring af sameksistensloven og lov om miljø- og genteknologi

Miljø- og fødevareministeren forventer 12. november 2015 at fremsætte et lovforslag om ændring af sameksistensloven og lov om miljø- og genteknologi, som opfølgning på det såkaldte Barroso-direktiv.

Formålet med lovforslaget er at gøre det muligt at forbyde eller begrænse dyrkning af genetisk modificerede frø og andet planteformeringsmateriale i Danmark, der er godkendt efter EU-reglerne.

Miljø- og Fødevareministeriet

Slotsholmsgade 12
DK-1260 Copenhagen K
Denmark
Tel +45 33 92 33 01
mfvm@mfvm.dk
www.mfvm.dk